

**GEZOND &
GELUKKIG
ZWARTEWATERLAND**

HERIJKING LOKAAL
**SPORT- EN
BEWEEGAKKOORD**

..... 2023-2026 .....

INHOUD

1.	Aanleiding	3
	Herijking Sportkakoord	3
	Koppeling met preventienota	3
	Sportkakoord verbinden met preventienota	4
	Waar zetten wij de komende jaren op in	4
2.	Het fundament op orde	5
	Vitale sportaanbieders en Sociaal veilige sport	5
3.	Groter bereik	6
	Inclusie en diversiteit	6
	Ruimte voor sport en bewegen	6
	Vaardig in bewegen	7
4.	Meer (zichtbare) betekenis	8
	Welzijn op Recept	8
	Gecombineerde leefstijlinterventie (GLI)	8
	GOAL	8
	Buitenruimte	9
5.	Organisatie	10
	Kernteam	10
	Coördinator sport en preventie	10
	Monitoring en evaluatie	10
	Betrokken lokale partners	11
	Lokaal sportplatform	11
	Inzet combinatiefunctionarissen	11
	Buurtsportcoaches	11

1.

AANLEIDING

In 2020 is Zwartewaterland gestart met het Zwartewaterlands Sport- en Beweegakkoord. Via dit akkoord hebben we afspraken gemaakt met (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties hoe we met elkaar de sport- en beweeg ambities kunnen bereiken.

Er is destijds gekozen voor drie thema's uit het Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. Deze thema's zijn:

- Inclusief sport en bewegen
- Vitale en Veilige sport- en beweegaanbieders
- (Jong) Vaardig in bewegen

HERIJKING SPORTKAKKOORD

Het Sport- en Beweegakkoord is tot stand gekomen in de corona periode. Dit bracht uitdagingen met zich mee. Ondanks alles kijken we positief terug op de afgelopen periode. Er zijn goede stappen gezet met o.a. verenigingen en het onderwijs.

Deze notitie gaat over het herijken van het huidige sport- en beweegakkoord. Deze herijking is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor het lokaal uitvoeringsbudget. Dit budget is gekoppeld aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) dat op 3 februari 2023 is ondertekend door De VNG, GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS.

In dit akkoord staan de gezamenlijk afspraken die zijn gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden. Met het GALA wordt gebouwd aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en sociale basis.

KOPPELING MET PREVENTIENOTA 'SAMEN ZIJN WE ZWARTEWATERLAND'

Op 7 juli 2022 heeft de gemeenteraad van Zwartewaterland ingestemd met het lokale preventienota 0 tot 100+ 'Samen zijn we Zwartewaterland'. We streven naar een zo goed mogelijk algehele gezondheid en welbevinden van onze inwoners. De preventienota is een paraplunota die alle thema's van het sociaal domein omvat. De herijking van het sport- en beweegakkoord sluit dan ook goed aan bij de ambities uit de preventienota. In het volgende hoofdstuk gaan we hier verder op in.

1.

SPORTAKKOORD VERBINDEN MET PREVENTIENOTA 'SAMEN ZIJN WE ZWARTEWATERLAND'

De preventienota 'Samen zijn we Zwartewaterland' heeft een looptijd van 2022-2028. Als ambitie hebben we het volgende gesteld:

- 88% van onze inwoners ervaart zijn of haar gezondheid als goed of zeer goed.
- 71% van onze inwoners voelt zich meestal gelukkig.

De nota is opgedeeld in zes thema's waaronder weer eigen ambities en doelstellingen hangen. De zes thema's zijn:

- Elkaar ontmoeten
- Iedereen doet mee
- Inwoners voelen zich gezond en vitaal
- Inwoners hebben en ervaren een veilige omgeving
- Inwoners zijn zelfredzaam
- Inwoners hebben een kansrijke ontwikkeling

WAAR ZETTEN WIJ DE KOMENDE JAREN OP IN

Vanuit het Landelijke Sportakkoord 2 zijn er zes thema's opgesteld waaraan de komende jaren uitvoering wordt gegeven om doelen te behalen:

- Inclusie en diversiteit
voorheen: Inclusief sporten en bewegen
- Sociaal veilige sport
voorheen: Positieve sportcultuur
- Vitale sportaanbieders
voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders

SAMEN ZIJN WE ZWARTEWATERLAND

- Vaardig in bewegen
- Ruimte voor sport en bewegen
voorheen: Duurzame sportinfrastructuur
- Maatschappelijke waarde van topsport
voorheen: Topsport die inspireert

Om de gestelde doelen en ambities vanuit de preventienota 'Samen zijn we Zwartewaterland' te behalen zetten we in Zwartewaterland met het sportakkoord de komende jaren in op de volgende 5 thema's:

- Inclusie en diversiteit
- Vitale sportaanbieders
- Sociaal veilige sport
- Vaardig in bewegen
- Ruimte voor sport en bewegen

Deze thema's sluiten het beste aan bij de doelen van onze preventienota en bestaand beleid. In Zwartewaterland zien we dat het niet voor iedereen vanzelfsprekend is om wekelijks te bewegen. We willen daarom vooral meer inzetten op het belang van meer bewegen voor onze inwoners. Daarom hebben we ervoor gekozen om niet actief in te zetten op het onderdeel Maatschappelijke waarde van topsport.

2.

SPORTAKKOORD 2

HET FUNDAMENT OP ORDE

We vinden het belangrijk dat er bij sport- en beweegaanbieders een fijne sociale omgeving is. Een omgeving waar onze inwoners veilig en met plezier kunnen sporten en bewegen of vrijwilligerstaken kunnen uitvoeren. In de afgelopen jaren hebben we daarom ingezet op toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders en het creëren van een veilige en positieve sportcultuur.

In Zwartewaterland zien we dat veel sport- en beweegaanbieders inzetten op een veilig sportklimaat. We zien dat positief coachen op veel plekken normaal is en huisregels van de normen en waarden van de vereniging zijn duidelijk zichtbaar op de parken. Hiermee creëer je niet alleen een veilig klimaat voor je sporters, maar ook voor de vele vrijwilligers die actief zijn binnen een vereniging.

VITALE SPORTAANBIEDERS EN SOCIAAL VEILIGE SPORT

Vanuit het Zwartewaterlands Sport- en Beweegakkoord hebben we de afgelopen jaren project BOOOST! ingezet om een veilige en krachtige sportomgeving te creëren voor onze inwoners. We zien dat veel verenigingen al mooie stappen gezet hebben, we vinden het belangrijk om hier blijvend aandacht voor te hebben. Het succes van project BOOOST! willen we komende tijd verder doorontwikkelen naar de behoefte van nu. We blijven met verenigingen in gesprek en halen op wat actuele vraagstukken zijn. Daaromheen creëren

we een passend ondersteuningsaanbod voor verenigingen om ervoor te zorgen dat ze een sterk gezond (passend) aanbod voor onze inwoners hebben.

Om ons heen zien we dat gemeenten veelal inzetten op clubkader coaching en de sociale basis verstevigen. Clubkader coaching is een goed middel om in te zetten wanneer verenigingen al een gezonde en sterke basis hebben staan. In Zwartewaterland kiezen we ervoor om de komende jaren een buurtsportcoach in te zetten als verenigingsondersteuner. De verenigingsondersteuner is laagdrempelig in te zetten bij verenigingen voor een gezonde en sterke basis. De verenigingsondersteuner heeft een actieve rol om de doelen vanuit de sociale basis te implementeren bij de sportverenigingen. Denkend aan een vertrouwenscontactpersoon, positief coaching, VOG. De verenigingsondersteuner heeft een leidende rol in de uitvoering van project BOOOST!

VEILIG
SPORT
KLIMAAT

3.

GROTER BEREIK

In Zwartewaterland vinden we het belangrijk dat iedereen kan sporten en bewegen. Gelukkig zien we dat een groot deel van onze inwoners een sport beoefend. Helaas zien we ook een groot deel dat niet de mogelijkheid heeft om te sporten.

Dit heeft verschillende redenen; geen aansluiting kunnen vinden bij een verenigingen, de financiële middelen zijn niet toereikend of men ziet de nut en noodzaak niet in van bewegen. Door integraal te gaan werken gaan we inzet en middelen aan elkaar koppelen. Onder andere door valpreventie te koppelen aan bewegen, 'hangjongeren' doelgerichte (beweeg)activiteiten aan te bieden, etc.

INCLUSIE EN DIVERSITEIT

Bewegen moet laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk zijn. Daarom geven we vanuit de participatieregeling onze inwoners de mogelijkheid om deel te nemen aan beweegactiviteiten wanneer zij zelf niet beschikken over voldoende financiële middelen. Dit was al enkele jaren mogelijk voor jongeren tot 18, vanaf 2023 kunnen ook volwassenen financiële ondersteuning krijgen om toch te kunnen sporten bij een vereniging. Op die manier stimuleren we ook om deze doelgroep te laten bewegen. Ook willen we mensen met een beperking de mogelijkheid

**BEWEGEN IS
TOEGANKELIJK
VOOR IEDEREEN**

bieden om mee te doen met bewegen. Hiervoor hoeft niet altijd nieuw aanbod te worden gecreëerd, soms is extra begeleiding voor een trainer voldoende om een kind mee te laten doen. Hierbij willen we ook ondersteunen waar dat mogelijk is. Vanuit de gemeente is er een brede werkgroep die vanuit Gezond en Gelukkig Zwartewaterland inzet op inclusie. Aan deze werkgroep zijn ook inwoners verbonden die onder deze doelgroep vallen. Vanuit sport en bewegen haken wij ook aan bij deze werkgroep.

RUIMTE VOOR SPORT EN BEWEGEN

Elke kern in Zwartewaterland heeft een centrale BOSS (Bewegen, ontmoeten, spelen en sporten) locatie. Elke aangewezen locatie wordt vanuit het buitenruimteplan zo ingericht dat het uitnodigt om te gaan bewegen. De locaties worden ingericht met sport- en speeltoestellen voor jong en oud. Op deze locaties gaan we meer georganiseerde en ongeorganiseerde activiteiten aanbieden.

3.

De uitvoering van de georganiseerde activiteiten ligt bij buurtsportcoaches en jongerenwerkers. We nodigen ook de lokale beweegaanbieders uit om hun aanbod met de door de gemeente gefaciliteerde middelen laagdrempelig uit te voeren.

VAARDIG IN BEWEGEN

We vinden het belangrijk dat kinderen van jongs af aan spelenderwijs plezier krijgen om te gaan bewegen. Kwalitatief goed gymonderwijs kan daarbij ondersteunend zijn. Afgelopen jaren hebben we binnen het basisonderwijs het pakket Bewegen Samen Regelen (BSR) geïntroduceerd. Op dit moment zijn er drie basisscholen die dit programma nog actief gebruiken. De komende tijd blijven we dit aanbod continueren en waar mogelijk uitbreiden. Naast het aanbod van BSR gaan we meer inzetten op het coachen van de leerkracht tijdens de gymles. Daarnaast hebben we een tijdelijk aanbod gehad op alle buitenschoolse opvanglocaties waarbij we aan verschillende groepen spelenderwijs beweglessen aangeboden hebben. In de toekomst gaan we kijken hoe we dit weer nieuw leven in kunnen blazen.

De buurtsportcoaches organiseren om de week in één van de kernen van Zwartewaterland een beweegmiddag voor verschillende groepen in het basisonderwijs. Dit blijven we continueren en waar mogelijk breiden we dit uit naar een wekelijks moment of meerdere momenten in de week. Dit hoeven niet altijd groots opgerichte activiteiten te zijn, dit willen we ook uitbreiden naar spontane activiteiten bij de centrale beweegplekken in de kernen.

4.

MEER (ZICHTBARE) BETEKENIS

Sport/bewegen gaan we meer preventief in zetten. We weten allemaal dat regelmatig sporten en bewegen goed voor je gezondheid is, echter niet iedereen komt tot bewegen. We willen laagdrempelig bewegen meer onder de aandacht brengen bij onze inwoners. Samen bewegen kan eenzaamheid tegen gaan en kansengelijkheid bevorderen. Samen met partners en verenigingen willen we werken aan bewustwording van de betekenis van sport en bewegen en sturen op gedragsverandering om te zorgen voor meer actieve beweging in Zwartewaterland.

WELZIJN OP RECEPT

Gemeente Zwartewaterland is al een tijdje bekend met het concept Welzijn op Recept. Huisartsen in Zwartewaterland kunnen patiënten doorverwijzen naar de welzijnscoach van Welzijn op Recept. Afgelopen jaren hebben we vanuit het sportakkoord Welzijn op Recept financieel ondersteund en een projectleider beschikbaar gesteld.

GECOMBINEERDE LEEFSTIJLINTERVENTIE (GLI)

In Zwartewaterland zijn een aantal fysiotherapiepraktijken gestart met de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI). Dit programma is opgezet voor mensen met overgewicht. Op dit moment hebben de aanbieders ongeveer 50 inwoners die actief deelnemen aan dit programma. De deelnemers zijn vaak niet aangesloten bij een sportvereniging en hebben niet de gewoonte om regelmatig te bewegen. Vanuit het

sportakkoord zetten we de buurtsportcoach in om met de deelnemers te kijken welke beweegactiviteit ze leuk vinden en om deelnemers vervolgens toe te leiden naar een passend beweegaanbod.

GOAL

Ook onder jongeren in o.a. het basisonderwijs zien we al overgewicht. Een deel van deze jongeren zit niet op een sport en heeft een ongezonde levensstijl. Voor deze groep hebben wij het programma GOAL opgezet. Bij dit programma gaat de fysiotherapeut, diëtist, orthopedagoog en buurtsportcoach met de jongeren en hun ouders aan de slag om een gedragsverandering te kunnen realiseren naar gezondere keuzes. Dit blijven we continueren en stimuleren vanuit het sportakkoord en volgen daarbij ook de landelijke ontwikkelingen voor de GLI voor jongeren.

4.

BUITENRUIMTE

Vanuit andere beleidsterreinen wordt de buitenruimte zo ingericht dat deze uitnodigt om meer te gaan bewegen en elkaar te ontmoeten.

Vanuit het sportakkoord stimuleren wij dit door laagdrempelig activiteiten aan te bieden. Dit kunnen activiteiten zijn die door buurtsportcoaches georganiseerd zijn, maar we proberen ook steeds meer om beweegaanbieders uit te dagen meer gebruik te maken van de faciliteiten in de buitenruimte.

Daarmee sturen we op gedragsverandering door laagdrempelig bewegingsaanbod aan te bieden.

5.

ORGANISATIE

**TOEZIEN
OP GOEDE
UITVOERING**

KERNTTEAM

Om toe te zien op een goede uitvoering van het sportakkoord stellen we een kernteam samen. Het kernteam voert regie op de uitvoering en voortgang van het sportakkoord. Op dit moment bestaat het kernteam uit:

- Beleidsmedewerker Sport / Coördinator Sport & Preventie
- Beleidsmedewerker Jeugd
- Beleidsmedewerker Gezondheid
- Buurtsportcoaches
- Lokaal adviseur sport

Komende tijd inventariseren we bij netwerkpartners die zich geïnteresseerd hebben aan onze preventienota wie gaat aansluiten in het kernteam.

COÖRDINATOR SPORT EN PREVENTIE

De functie van de coördinator sport en preventie is nieuw en wordt op dit moment uitgevoerd door de beleidsmedewerker sport, Lianne van den Berg (l.vandenberg@zwartewaterland.nl). De wens ligt er om een medewerker aan te stellen die tussen beleid en uitvoering van de combinatiefunctionarissen staat. Deze persoon heeft de opdracht het lokale netwerk van sport aan te sluiten op de bredere ambities op het gebied van sport, bewegen, gezondheid, preventie en sociale basis.

De coördinator maakt de vertaalslag vanuit beleid richting de uitvoering en heeft een coördinerende en waar nodig een uitvoerende rol. Naast de aansturing van de buurtsportcoaches neemt deze persoon ook de aansturing van het jongerenwerk op zich. Op die manier verbinden we verschillende uitvoeringspartners aan en met elkaar. De Coördinator sport en preventie bewaakt ook de voortgang van de uitvoering van het lokale sportakkoord en vormt samen met lokaal adviseur sport en beleidsmedewerker sport een drie-eenheid voor de uitvoering van het sportakkoord.

MONITORING EN EVALUATIE

Preventieve activiteiten zijn lastig te monitoren, zo ook de uitvoering van het sportakkoord. Vanuit de preventienota zijn wij aan het onderzoeken hoe wij onze activiteiten op een effectieve manier kunnen monitoren. Daarbij kijken we ook naar de landelijke monitoring van o.a. de GGD. Wij willen actief de landelijke monitoring bij sport- en beweegaanbieders onder de aandacht brengen om zo lokaal een goed beeld te krijgen van de vitaliteit van de samenleving van Zwartewaterland. Waar mogelijk nemen we actief deel aan landelijke monitoring en evaluatie.

5.

BETROKKEN LOKALE PARTNERS

Gemeente Zwartewaterland heeft het lokale preventienota 'Samen zijn we Zwartewaterland' opgesteld. Bij de totstandkoming van deze nota zijn er verschillende organisaties en verenigingen betrokken. Het Herijkte Sportakkoord is onderdeel van de preventienota en geeft uitvoering aan de gestelde doelen vanuit de preventienota. Op 26 januari 2023 hebben 50 organisaties de preventienota ondertekend. Daarmee committeren deze organisaties zich aan de gestelde doelen uit de nota. Daarmee committeren zij zich ook aan het Lokale Sportakkoord 2. Komende periode gebruiken we om te kijken hoe we verenigingen en commerciële sportaanbieders kunnen betrekken bij de uitvoeringsplannen van het preventieakkoord en sportakkoord.

Lokale commerciële sport- en beweegaanbieders willen we meer betrekken bij het opzetten van een laagdrempelig beweegaanbod. We willen vooral kijken wat de mogelijkheden zijn in beweegaanbod in de buitenruimte. Wanneer aanbod in de buitenruimte niet mogelijk is onderzoeken andere mogelijkheden zijn om inwoners te laten bewegen.

LOKAAL SPORTPLATFORM

Op dit moment is er nog geen lokaal sportplatform binnen de gemeente. In 2022 hebben wij vanuit het sportakkoord een Sportmeeting georganiseerd. Aanwezige verenigingen hebben dit als zeer positief ervaren. Komende tijd onderzoeken we waar de behoeften liggen en gaan kijken of we dit weer vorm gaan geven.

INZET COMBINATIEFUNCTIONARISSEN

Gemeente Zwartewaterland zet op dit moment 4 combinatiefunctionarissen in voor de uitvoering van het sport- en cultuurbeleid. Daarvan wordt 60 uur (1,6fte) ingezet op sport en 12 uur (0,33fte) ingezet op cultuur. Er is ruimte voor uitbreiding, die ingevuld gaat worden op basis van de ambities van de preventienota 'Samen zijn we Zwartewaterland'.

BUURTSPOORTCOACHES

De buurtsportcoaches blijven een belangrijke rol vervullen in de uitvoering van het Sportakkoord 2. Zwartewaterland gaat actief inzetten op vijf thema's uit het landelijk sport- en beweegakkoord. De buurtsportcoaches krijgen elk een thema waaraan ze uitvoering geven. De Coördinator Sport en Preventie bewaakt de voortgang van de uitvoering daarvan.

Vanuit het sportakkoord en de uitvoeringsplannen die opgesteld worden rondom GALA willen wij de buurtsportcoaches meer inzetten in de uitvoering. Vanuit de plannen zijn financiële middelen beschikbaar voor inzet van een extra buurtsportcoach. Komende periode willen gebruiken om te kijken waarop we extra gaan inzetten en wat daarvoor nodig is.